

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av och om förlängning av giltighetstiden för lagen om temporär kvotavgift för mjölk, lagen om temporära produktionskvoter för mjölk och lagen om kvotavgift för mejerier

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att giltighetstiden för lagen om temporär kvotavgift för mjölk och för lagen om temporära produktionskvoter för mjölk skall förlängas med ett år. Lagarna gäller tvåprissystemet för mjölk. Några ändringar föreslås inte i själva systemet.

I anslutning till förlängningen av tvåprissystemet föreslås att giltighetstiden för lagen

om kvotavgift för mejerier likaså förlängs med ett år. Samtidigt föreslås att i lagen görs en liten ändring som gäller fastställande av mejeriernas basproduktionsmängd.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 1992. Eftersom propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1992 bör den behandlas i samband med den.

MOTIVERING

1. Nuläget

1.1. Produktions- och marknadsläget för mjölk

Sedan tvåprissystemet för mjölk hade trätt i kraft vid ingången av 1985 började mjölkproduktionen minska. Detta pågick fram till senare hälften av 1989. År 1990 uppgick mejeri-

mjölken till 2 600 miljoner liter och översteg därmed mängden för 1989. Den totala mjölmängden beräknas 1991 till 2 300—2 370 miljoner liter. Omräknad enligt fettbalansen har produktionen överstigit konsumtionen med 43 %. Vätskesjälvförsörjningen är 122 %.

I följande tabell presenteras några jämförelsetal angående mjölkboskapshushållningen:

	1985	1987	1988	1989	1990	+/- % föreg. år
Antal mjölkleverantörer	65 752	58 409	52 843	47 991	45 489	— 5,2
Antal kor, 1 000 st.	621	580	535	509	492	— 3,3
Medelproduktion, l.	4 812	4 905	4 990	5 246	5 547	+ 5,7
Mjölk till mejeri, milj. l.	2 808	2 692	2 531	2 547	2 600	+ 2,1
Statens marknadsföringsansvar, maximimängd, milj. l.	2 730	2 695	2 660	2 625	2 550	— 2,9
Självförsörjning, % enligt fettbalans	131	130	129	132	143	+ 8,3
— % enligt vätskesjälvförsörjning.		126	121	121	122	+ 0,8
Exportstöd för mjölkhushållningsprodukter, milj. mk	1 306	1 417	1 191	1 177	1 432	+ 21,7
Produktionskvoter, milj. l.		3 337	3 040	3 070	3 020	
Kvotavgifter, milj. mk	27	23	26	30	60	
Kvoter som slopats, milj. l.	24	36	310	250	122	

Sammanlagt 3 276 producenter upphörde under 1990 med sin produktion. Dessa producenters kvoter var sammanlagt 168 miljoner liter och deras produktion år 1989 inalles 125 miljoner liter och år 1990 inalles 63 miljoner liter. År 1990 inledde 1 401 producenter sin produktion. Dessa producenters kvoter var sammanlagt 90 miljoner liter och deras produktion 55 miljoner liter. I kvotavgifter för mjölk uppbars för 1990 inalles 60 miljoner mark samt i de kvotavgifter som fastställs för varje mejeri 104 miljoner mark upp till basproduktionsmängden och 10 miljoner mark för den del som överstiger basproduktionsmängden. I exportkostnadsavgift, som i och för sig inte ingår i tvåprissystemet för mjölk, uppbars på basis av mjölkens fetthalt för juli-december 1990 inalles 67 miljoner mark.

1.2. Lagstiftning som styr mjölkproduktionen

1.2.1. Lantbruksinkomstlagen

Den lantbruksinkomstlag (736/89) som trädde i kraft vid ingången av 1990 gäller prissättningsåren 1990/91—1994/95. År 1992 svarar staten helt för exportkostnaderna för mjölkprodukter till den del mängden mejerimjölk är högst 2 260 miljoner liter, för 90 % av exportkostnaderna till den del mjölmängden överstiger den nämnda mängden men inte 2 350 miljoner liter och för 50 % av exportkostnaderna till den del mjölmängden överstiger den nämnda mängden men inte 2 500 miljoner liter. Lantbruksproducenternas andel av exportkostnaderna uppbars genom marknadsföringsavgifter för lantbruksprodukter och andra avgifter samt i form av skatter, enligt vad som stadgas särskilt. För närvarande uppbars utom kvotavgiften för mjölk en för varje mejeri fastställd kvotavgift samt en exportkostnadsavgift för mjölk.

1.2.2. Tillstånds- och avtalsarrangemang

Etableringen och utvidgningen av nötboskapsföretag har sedan ingången av 1979 reglerats med stöd av lagstiftningen om tillståndsbelagd husdjursproduktion. Enligt lagen om styrning av husdjursproduktionen (1305/90) är verksamheten fortfarande tillståndsbelagd inom vissa ramar. Sedan år 1984 har

tillståndssystemet inte gällt skötsel av mjölkbo-skap och numera inte heller skötsel av dikor.

År 1990 och i början av 1991 ingicks med stöd av lagen om balansering av lantbruksproduktionen (1261/89) femåriga avtal om minskning av mjölkproduktionen med sammanlagt 5 800 producenter. Dessa avtal gällde en mjölmängd på ca 219 miljoner liter. Under innevarande år kommer avtalens effekt att stanna något under nämnda mjölmängd.

1.2.3. Tvåprissystemet för mjölk

Tvåprissystemet för mjölk, som trädde i kraft vid ingången av 1985, grundar sig på lagen om temporär kvotavgift för mjölk (569/84), nedan kvotavgiftslagen, och på lagen om temporära produktionskvoter för mjölk (570/84), nedan produktionskvotlagen. Lagarna har givits som ettåriga, och deras giltighetstid har förlängts med ett år i sänder. De centrala principerna i lagstiftningen har hela tiden förblivit desamma. De nuvarande lagarna gäller till utgången av 1991.

Enligt kvotavgiftslagen är var och en som bedriver mejerirörelse skyldig att månatligen betala kvotavgift för de mottagna mjökliter som överstiger den årliga produktionskvot som fastställts för mjölkproducenten med stöd av produktionskvotlagen. Mejeriet skall från det mjölkpris som betalas till mjölkproducenten dra av en summa som motsvarar kvotavgiften. Kvotavgiften är för närvarande 205 penni per liter. Mening är att kvotavgiften vid varje tillfälle skall dimensioneras enligt kostnaderna för mjölkexporten.

Fram till år 1990 ingick i tvåprissystemet en möjlighet till tilläggskvoter och s.k. skälighetskvoter. Dessa kvoter har årligen beviljats enligt grunder om vilka stadgats särskilt. År 1991 beviljas varken tilläggskvoter eller skälighetskvoter, ty dessa system ströks ur produktionskvotlagen när giltighetstiden för lagstiftningen förlängdes till utgången av 1991.

1.2.4. Kvotavgifter för mejerier

Sedan 1989 har tvåprissystemet för mjölk varit förknippat med lagen om kvotavgift för mejerier (1303/88). Enligt 1 § i denna lag skall i marknadsföringsavgift enligt lantbruksin-

komstlagen till staten betalas en för varje mejeri fastställd kvotavgift, som betraktas som en del av lantbruksproducenternas andel av exportkostnaderna för lantbruksprodukter vilken avses i 15 § lantbruksinkomstlagen. Skyldig att betala kvotavgift är var och en som bedriver mejerirörelse. För närvarande är kvotavgiften 50 penni per liter för den mjölmängd som överstiger basproduktionsmängden. Basproduktionsmängden är den mjölmängd som mejeriet mottog från producenterna 1989.

2. Syftet med propositionen och de föreslagna ändringarna

Det centrala syftet med tvåprissystemet för mjölk var ursprungligen att i fråga om tillväxten av mjölköverskottet fördela marknadsföringsansvaret mellan de enskilda producenterna. Detta genomfördes så, att för varje producent fastställdes en produktionskvot. Genom tvåprissystemet önskade man dessutom dämpa den ökande mjölkproduktionen och, på längre sikt, åstadkomma balans mellan produktion och konsumtion.

Uppkomsten av det nuvarande mjölköverskottet är en följd av dels den minskade konsumtionen av mjölkprodukter och dels övergången till produkter med låg fetthalt. De synnerligen goda skördeåren har likaså påverkat situationen. Antalet producenter och mjölkkor har dock hela tiden minskat planligt.

I syfte att ytterligare minska mjölkproduktionen och för att sänka exportkostnaderna bör giltighetstiden för tvåprissystemet för mjölk förlängas med ett år. Varken tilläggskvoter eller nya kvoter skall beviljas. Målet är att totalmängden mejerimjölk år 1992 skall understiga 2 300 miljoner liter. Samtidigt föreslås att kvotavgiften för mjölk kvarstår oförändrad.

I anslutning till förlängningen av tvåprissystemet föreslås det att giltighetstiden för lagen om kvotavgift för mejerier också skall förlängas till utgången av 1992. Enligt förslaget kvarstår basproduktionsmängden och kvotavgiften oförändrade. I fråga om fastställandet av basproduktionsmängden i samband med att en producent övergår från ett mejeri till ett annat föreslås dock en liten ändring.

I samband med att basproduktionsmängden fastställts på nytt har det uppstått problem då en producent har bytt mejeri mitt under det

kalenderår för vilket kvotavgift för mejeriet uppbärs. En bokstavlig tolkning av lagens 6 § 1 mom. i dess nuvarande form kan leda till att den mjölmängd som producenten år 1989 levererade till mejeriet i sin helhet adderas till det mottagande mejeriets basproduktionsmängd och samtidigt i sin helhet subtraheras från basproduktionsmängden vid det mejeri som producenten har övergått från. Detta förfarande är oskäligt ur sistnämnda mejeris synvinkel med beaktande av att ifrågavarande mjölkproducent före bytet av mejeri under en del av året hunnit leverera mjölk till det mejeri han övergått från och därmed utökat detta mejeris mjölmängd under ifrågavarande kalenderår. Det föreslås att situationen korrigeras genom att i lagen intas ett stadgande enligt vilket den mjölmängd som till följd av producentens övergång ökar eller minskar basproduktionsmängden i detta fall skulle vara den mjölmängd som levererades till mejeriet år 1989 under kalendermånaderna efter den månad då övergången ägde rum.

Den totala mjölmängden bör fortfarande minskas och kvotsystemet i framtiden utvecklas så att man genom övergång till allt större produktionsenheter tryggar förutsättningarna för en lönsam verksamhet i fråga om de lägenheter som fortsätter att producera mjölk. Vidare är det ändamålsenligt att övergå från den nuvarande beräkningsperioden på ett kalenderår till en sådan beräkningsperiod, som bättre än för närvarande möjliggör en utjämning av säsongvariationerna i mjölkproduktionen. Hittills har kalenderåret gällt som beräkningsperiod, eftersom systemet har tillämpats inom ramen för ettåriga skattelagar. Regeringen har för avsikt att i brådskande ordning utreda dels möjligheterna att beakta ovan nämnda synpunkter och dels möjligheterna att inom mjölkproduktionen övergå till ett avtalsbaserat system, där mejerierna skulle ha större inflytande i fråga om styrningen av produktionen, Utredningarna skall finnas att tillgå då man nästa gång bereder förlängningen av ifrågavarande lagstiftning.

3. Propositionens organisatoriska och ekonomiska verkningar

Syftet med tvåprissystemet för mjölk är en strävan att minska de kostnader som är en

följd av att överskottet av mjölkhushållningsprodukter måste exporteras.

Kvotavgiften för mjölk beräknas 1992 avkasta 25 miljoner mark. Avkastningen av kvotavgiften för mejerier beräknas 1992 vara ca 2 miljoner mark.

Eftersom propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1992 bör den behandlas i samband med den.

Propositionen har inga organisatoriska verkningar inom statsförvaltningen.

4. Ärendets beredning

Propositionen bygger på de förslag som delegationen för tvåprissystemet för mjölk framställt.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

I internationella förhandlingar om handeln med lantbruksprodukter har strävan att minska exportstödet för dessa produkter blivit allt tydligare. Samma strävan återspeglar sig i

föreliggande proposition. Propositionen motsvarar i fråga om sin målsättning de kvotsystem som för närvarande tillämpas i ett flertal europeiska länder.

I de pågående förhandlingarna om Europeiska ekonomiska sfären ser lantbrukspolitikerna i det här skedet ut att i huvudsak uppfattas som en intern fråga för de enskilda medlemsstaterna. Propositionen har därmed inga omedelbara beröringspunkter med den ekonomiska integrationen i Europa.

6. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1992.

7. Lagstiftningsordning

Lagförslagen bör behandlas i den ordning som enligt 68 § riksdagsordningen gäller för skatt som skall uppbäras under högst ett år.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 27 § lagen om temporär kvotavgift för mjölk**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 27 § 1 mom. lagen den 27 juli 1984 om temporär kvotavgift för mjölk (569/84), sådant det lyder i lag av den 28 december 1990 (1311/90), som följer:

27 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985 och gäller kvotavgifter som skall betalas för tiden mellan den 1 januari 1985 och den 31 december 1992. Utan hinder av denna lag kan genom förordning stadgas undantag till den

kvotavgiftsskyldiges fördel i fråga om tidpunkten för betalning av kvotavgiften i fråga om den första avgiftsperioden efter ikraftträdandet.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

2.

Lag**om ändring av 34 § lagen om temporära produktionskvoter för mjölk**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 34 § 1 mom. lagen den 27 juli 1984 om temporära produktionskvoter för mjölk (570/84), sådant det lyder i lag av den 28 december 1990 (1312/90), som följer:

34 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985. Kvoter enligt den tillämpas till och med den 31 december 1992. Genom lagen upphävs stadgandena om mjölkboskapshushållning i lagen om styrning av husdjursproduktionen i vissa fall (1080/81). De ansökningar om tillstånd att bedriva eller utvidga dylik hushållning som är

anhängiga vid ikraftträdandet skall dock slutbehandlas enligt nämnda lag.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992. De produktionskvoter som har gällt 1991 års mjölkproduktion tillämpas utan särskilda åtgärder också 1992.

3.

Lag**om ändring av lagen om kvotavgift för mejerier**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 29 december 1988 om kvotavgift för mejerier (1303/88) 1 §, 6 § 1 mom. och 28 §, sådana de lyder i lag av den 28 december 1990 (1313/90), som följer:

1 §

I marknadsföringsavgift enligt lantbruksinkomstlagen (736/89) skall för 1992 till staten betalas en för varje mejeri fastställd kvotavgift, nedan kvotavgift, enligt denna lag. Kvotavgifterna betraktas som en del av lantbruksproducenternas andel av exportkostnaderna för lantbruksprodukter, vilken avses i 15 § lantbruksinkomstlagen.

6 §

Om mejeriets mjölkproducenter under 1989 eller därefter har ökat eller minskat i antal på grund av att mejerier sammanslagits eller på grund av att mjölkproducenter som tidigare har levererat sin mjölk till ett annat mejeri har övergått till att bli mjölkproducenter vid mejeriet, skall jordbruksstyrelsen på ansökan fastställa mejeriets basproduktionsmängd på nytt så att till denna adderas den mjölmängd som

de mjölkproducenter som har övergått till mejeriet levererade till ett annat mejeri 1989. Jordbruksstyrelsen skall på motsvarande sätt minska basproduktionsmängden vid det mejeri som mjölkproducenten har övergått från. När producenten har övergått från ett mejeri till ett annat under 1992 skall dock till basproduktionsmängden adderas och på motsvarande sätt från basproduktionsmängden vid det andra mejeriet subtraheras den mjölmängd som producenten levererade till mejeriet 1989 under kalendermånaderna efter den månad då övergången ägde rum.

28 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989 och gäller till utgången av 1992.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

Helsingfors den 27 september 1991

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Jord- och skogsbruksminister *Martti Pura*

1.

Lag**om ändring av 27 § lagen om temporär kvotavgift för mjölk**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 27 § 1 mom. lagen den 27 juli 1984 om temporär kvotavgift för mjölk (569/84), sådant det lyder i lag av den 28 december 1990 (1311/90), som följer:

Gällande lydelse

27 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985 och gäller kvotavgifter som skall betalas för tiden mellan den 1 januari 1985 och den 31 december 1991. Utan hinder av denna lag kan genom förordning stadgas undantag till den kvotavgiftsskyldiges fördel vad gäller tidpunkten för betalning av kvotavgiften i fråga om den första avgiftsperioden efter ikraftträdandet.

Föreslagen lydelse

27 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985 och gäller kvotavgifter som skall betalas för tiden mellan den 1 januari 1985 och den 31 december 1992. Utan hinder av denna lag kan genom förordning stadgas undantag till den kvotavgiftsskyldiges fördel i fråga om tidpunkten för betalning av kvotavgiften i fråga om den första avgiftsperioden efter ikraftträdandet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

2.

Lag**om ändring av 34 § lagen om temporära produktionskvoter för mjölk**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 34 § 1 mom. lagen den 27 juli 1984 om temporära produktionskvoter för mjölk (570/84), sådant det lyder i lag av den 28 december 1990 (1312/90), som följer:

Gällande lydelse

34 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985. Kvoter enligt den tillämpas till och med den 31 december 1991. Genom lagen upphävs stadgandena om mjölkboskapshushållning i lagen om styrning av husdjursproduktionen i vissa fall (1080/81). De ansökningar om tillstånd att bedriva eller utvidga dylik hushållning som är anhängiga vid ikraftträdandet skall dock slutbehandlas enligt nämnda lag.

Föreslagen lydelse

34 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985. Kvoter enligt den tillämpas till och med den 31 december 1992. Genom lagen upphävs stadgandena om mjölkboskapshushållning i lagen om styrning av husdjursproduktionen i vissa fall (1080/81). De ansökningar om tillstånd att bedriva eller utvidga dylik hushållning som är anhängiga vid ikraftträdandet skall dock slutbehandlas enligt nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992. De produktionskvoter som har gällt 1991 års mjölkproduktion tillämpas utan särskilda åtgärder också 1992.

3.

Lag**om ändring av lagen om kvotavgift för mejerier**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 29 december 1988 om kvotavgift för mejerier (1303/88) 1 §, 6 § 1 mom. och 28 §, sådana de lyder i lag av den 28 december 1990 (1313/90), som följer:

Gällande lydelse

1 §

I marknadsföringsavgift enligt lantbruksinkomstlagen (736/89) skall för 1991 till staten betalas en för varje mejeri fastställd kvotavgift, nedan kvotavgift, enligt denna lag. Kvotavgifterna betraktas som en del av lantbruksproducenternas andel av exportkostnaderna för lantbruksprodukter, vilken avses i 15 § lantbruksinkomstlagen.

6 §

Om mejeriets mjölkproducenter under 1989 eller därefter har ökat eller minskat i antal på grund av att mejerier sammanslagits eller på grund av att mjölkproducenter som tidigare har levererat sin mjölk till ett annat mejeri har övergått till att bli mjölkproducenter vid mejeriet, skall jordbruksstyrelsen på ansökan fastställa mejeriets basproduktionsmängd på nytt så att till denna adderas den mjölmängd som de mjölkproducenter som har övergått till mejeriet levererade till ett annat mejeri 1989. Jordbruksstyrelsen skall på motsvarande sätt minska basproduktionsmängden vid det mejeri som mjölkproducenten har övergått från.

28 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989 och gäller till utgången av 1991.

Föreslagen lydelse

1 §

I marknadsföringsavgift enligt lantbruksinkomstlagen (736/89) skall för 1992 till staten betalas en för varje mejeri fastställd kvotavgift, nedan kvotavgift, enligt denna lag. Kvotavgifterna betraktas som en del av lantbruksproducenternas andel av exportkostnaderna för lantbruksprodukter, vilken avses i 15 § lantbruksinkomstlagen.

6 §

Om mejeriets mjölkproducenter under 1989 eller därefter har ökat eller minskat i antal på grund av att mejerier sammanslagits eller på grund av att mjölkproducenter som tidigare har levererat sin mjölk till ett annat mejeri har övergått till att bli mjölkproducenter vid mejeriet, skall jordbruksstyrelsen på ansökan fastställa mejeriets basproduktionsmängd på nytt så att till denna adderas den mjölmängd som de mjölkproducenter som har övergått till mejeriet levererade till ett annat mejeri 1989. Jordbruksstyrelsen skall på motsvarande sätt minska basproduktionsmängden vid det mejeri som mjölkproducenten har övergått från. *När producenten har övergått från ett mejeri till ett annat under 1992 skall dock till basproduktionsmängden adderas och på motsvarande sätt från basproduktionsmängden vid det andra mejeriet subtraheras den mjölmängd som producenten levererade till mejeriet 1989 under kalendermånaderna efter den månad då övergången ägde rum.*

28 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989 och gäller till utgången av 1992.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

